SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXV (29)
Štev. (No.) 30

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
29. julija 1976

Čimprej v realnost in združen nastop

O nobenem problemu se danes toliko ne piše v svetovnem tisku, kakor o Jugoslaviji in njeni usodi, ko bo odšel Tito. Nešteto komentarjev je povzročila takozvana Sonnenfeldtova doktrina. V našem listu smo o njej že pisali tedaj, ko sta novinarja Evans in Novak v International Herald Tribune objavila članek „Tajna politika ZDA“ z dodatkom „Sonnenfeldtova doktrina“. Iznesla sta v javnost vsebino tajnih razgovorov, ki sta jih imela Kissinger in njegov pomočnik Sonnenfeldt z ameriškimi veleposlaniki v Evropi decembra 1975. Sonnenfeldt naj bi kazal na nevarnosti, ker Sovjetska zveza ni uspela vzpostaviti „organske zveze“ z narodi vzhodne Evrope, ampak temelji njen odnos z njimi predvsem na sili. Ameriško zunanje ministrstvo je z ozirom na vihar, ki je nastal zaradi te Sonnenfeldtove izjave, bilo prisiljeno objaviti nekak popravek, češ da so bile navedbe obeh novinarjev netočne. Ta popravek je aprila objavil New York Times in povzel iz njega glede Jugoslavije sledeče: „Končno, kar zadeva Jugoslavijo, imamo mi in zahodni Evropejci, da celo vzhodni Evropejci, interes na tem, interes, ki je skoro življenjski, da ostane Jugoslavija neodvisna od sovjetske dominacije. Seveda sprejemamo potrebo, da bo jugoslovansko obnašanje ostalo, kakor je bilo v preteklosti, pod vplivom in omejitvami sovjetske sile. Toda povratek Jugoslavije v sovjetsko sfero bi bil za Zahod velika strateška izguba. Zaradi tega nas skrbi, kaj se bo zgodilo, ko Tito odide, ter smo zaradi tega v velikih skrbeh. Tako torej naša politika ostane, kar je bila od leta 1948-49 naprej, da namreč ohranimo bistveno neodvisnost Jugoslavije od Sovjetske zveze. Kljub temu bi pa želeli, naj bi bili (Jugoslovani) manj odvratni, in ne moremo jim dovoliti, da si privoščijo več kot majhne izpade. Posebno jim bomo pojasnili, da se motijo, če mislijo, da je naš interes na njihovi neodvisnosti večji kot njihov lastni, in da zato lahko počno kar hočejo.“

Pa tudi ta uradna izjava ni prinesla jasnosti, ker so bili nekateri mnenja, da je Sonnenfeldt delal na tem, da naj bi bili Jugoslovani manj odvratni napram Sovjetski zvezi, ker Združene države nimajo namena garantirati avtomatično jugoslovansko neodvisnost. Drugo tolmačenje pa je bilo, da je Sonnenfeldt svaril Jugoslavijo naj se ne zaletava v Združene države, to pa predvsem zaradi tega, ker po eni strani neprestano zahteva ameriško gospodarsko in vojaško pomoč, po drugi strani pa podpira antiameriško politiko.

V tej zvezi je nastala tudi polemika, zakaj se Tito na zunaj prepira z Moskvo, ko jo dejansko podpira na mednarodnih konferencah. Mnogi so bili in so še mnenja, da je spor med Titom in Brežnjevem, kateri komunizem je pravi, ali sovjetski ali jugoslovanski, le navidezen, v bistvu pa naj ne bi bilo nikakih nesoglasij pri zasledovanju končnega skupnega cilja: širjenje komunizma v zahodni svet in na ostale kontinente.

Jasnosti v jugoslovanski problem niso prinesli niti znani politični komentatorji, kot je npr. Salzburger, ki v nobenem članku ni nakazal, da bi ZDA prešle v kako ofenzivo, da preprečijo, da bi bila Jugoslavija povsem vključena v sovjetski blok.

Nekateri tudi trdijo, da že dalj časa delujeta dve komisiji, to je severnoameriška in sovjetska, ki se tajno pogajati, kakšna naj bi bila usoda Jugoslavije po Titovi smrti in da nista prišli še do nobenih rezultatov.

Da se ZDA v svojem taktiziranju ali neodločenosti nočejo jasno izjaviti glede svoje politike do Jugoslavije in do narodov Vzhodne Evrope, dokazuje tudi odgovor, ki ga je pred dobrim mesecem zunanji urad ZDA poslal neki ustanovi v ZDA, ki predstavlja emigrantske skupnosti raznih narodov vzhodne in srednje Evrope, vključno baltiške države. Ta odgovor se glasi: „Naša dolgotrajna politika do Vzhodne Evrope in baltskih držav ostaja nespremenjena. Vztrajamo še nadalje s politiko nepriznanja vključitve teh držav v Sovjetsko zvezo. Prav tako ne sprejemamo v nobenem smislu sovjetsko 'nadvlado' v Vzhodni Evropi ,niti na noben način ne iščemo kake poti za utrditev take 'nadvlade'. Nasprotno, vedno smo sprejemljivi za želje dežel Vzhodne Evrope, in podpiramo čim bolj odgovorno, kolikor je možno, te želje za večjo avtonomijo, neodvisnost in normalnejše odnose z ostalim svetom. Naš cilj je tudi, da bi Sovjeti pristali na tako avtonomijo in neodvisnost. Te osnovne politične smernice smo dosledno potrjevali vsa leta v besedah in dejanjih in odločno vztrajamo pri izvajanju teh dolgoletnih političnih ciljev.“

Tak je bil odgovor tajništva za zunanje zadeve po naročilu predsednika Forda.

Če ta odgovor apliciramo na Jugoslavijo, stojimo nehote pred vprašanjem: ali bodo tudi v slučaju, da pride Jugoslavija povsem pod sovjetski vpliv, ZDA le podpirale želje narodov Jugoslavije **„kolikor je možno** za večjo avtonomijo, neodvisnost in normalnejše odnose z ostalim svetom“?

Ne smemo prezreti tudi navidez nepomembnih dogodkov v Jugoslaviji. Afera Dapčevića nam je še v spominu. Kot nekdanji Titov sodelavec je postal sovjetski agent. Pred meseci je izginil iz hotela v Bukarešti v Romuniji, in se pojavil v ječi v Beogradu. Pred kratkim je bil obsojen od Titovega sodišča na smrt zaradi „veleizdaje“ in takoj pomiloščen na dvajset let ječe, katerih verjetno ne bo nikdar odsedel. Ali drug primer: Ko je bil pred nekaj tedni argentinski podjetnik poslovno v državah Vzhodne Evrope, je prišel tudi v Beograd. Hodil je od hotela do hotela, a nikjer ni bilo proste sobe. Na svoje začudenje je ugotovil, da so bili vsi hoteli zasedeni po sovjetskih „turistih.“ Kaj so počeli tam? Ali so morda utrjevali Titovo neuvrščenost?

Pri takem stanju so v Jugoslaviji zadovoljni le maloštevilni sovjetofili. In ostali? Ali razmišljajo, kaj bodo storili v odločilnem trenutku? Ali se zavedajo odgovornosti?

Pa tudi ko beremo razne liste političnih emigrantov iz Jugoslavije v svobodnem svetu, je presenetljivo, da polagajo toliko važnosti na spore preteklosti.Ne vidijo pa neposredne nevarnosti za narode v Jugoslaviji. Čas je, da se zavedo realnosti, ki je v tem, de grozi katastrofa vsem narodom, tako Slovencem, Hrvatom, Srbom, Makedoncem in tudi Bosancem. Ali ni prišel čas, da bi združeni iskušali preprečiti katastrofo?

-š-e

TEŽAVE IN ZAGATE SAMOUPRAVLJANJA

KAR DOMA NE SLUŽI JE DOBRO ZA IZVOZ

Večkrat smo že na tem mestu obravnavali razvoj jugoslovanskega sistema samoupravljanja in vpliv, ki ga jugoslovanski komunizem skuša izvajati nad raznimi državami, zlasti med tistimi v razvoju, ali pa onimi novimi državami, naklonjenimi raznim socialističnim sistemom, ki kaj lahko padejo v mreže propagandistov samoupravljanja, oslepljene od blišča marksistične frazeologije. (Glej tudi uvodnik Sv. Slov. št. 21 z dne 27. maja 1976.)

Tak je bil primer Peruja, ki se je prav te dni otresel zadnjih ostankov filomarksističnih priveskov, ki so pod vplivom jugoslovanske propagande do pred enim letom praktično gospodarili v perujski ekonomiji. Uspeh tega gospodarjenja je bil tako porazen, da je povzročil padec dotedanjega predsednika Velasca Alvarada. Povzročil pa je pred tedni tudi zaton najvažnejše filolevičarske osebnosti v perujski vladi. Ta, general Fernández Maldonado, ministrski predsednik, vojni minister in vrhovni vojaški poveljnik, je padel kot žrtev lastnih levičarskih poizkusov in žrtev poizkusov jugoslovanskih samoupravnih strokovnjakov.

KAKO PA DOMA?

Ti porazi seveda ne motijo voditeljev sedanjega jugoslovanskega režima in izumiteljev samoupravljanja. Vsi ti zunanji poizkusi jim pač tudi koristijo, da se sličnih napak varujejo doma. Pri tem je seveda paradoksno, da vsi temeljni ukrepi v samoupravljanju, ki doma sploh še ne dajo zaželenih rezultatov, služijo kot sijajno blago za nadaljnji izvoz. Domači problemi za tuje potrošnike: to izgleda danes geslo jugoslovanskega vodstva.

Na nekatere teh problemov je pred kratkim pokazal bivši predsednik Zveznega izvršnega sveta Jugoslavije in sedanji predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak. V intervjuju, ki mu ga je za ljubljansko Delo (objavljenem 26. junija t. l.) naredil Bogdan Pogačnik je presenetljivo iskreno odgovarjal na nekatera kaj mila vprašanja.

Med drugim je Špiljak (ki se je pred kratkim vrnil iz turneje po „svobodnem“ Vietnamu) tudi govoril o problemu produktivnosti, ki je trenutno najbolj pereča točka v delovanju sindikatov. Iz njegovih izjav je razvidno, da so po dolgem tavanju po raznih sistemih jugoslovanski komunisti prišli do kaj enostavnega zaključka, ki je znan vsakemu začetnemu študentu ekonomije v zahodnem svetu. „Če ni produktivnosti, ni dohodkov in ni mogoče rešiti vseh drugih vprašanj,“ je dejal, ko je razlagal, zakaj je vlada poslala sindikate, da skrbe za produktivnost v podjetjih.

Seveda je za produktivnost treba najti primernih vzpodbudnih sredstev, prav tega, česar so se komunisti tako otepali. To imenuje Špiljak „problem nagrajevanja ali delitve po delu. V vseh dokumentih smo to zapisali, o tem smo že veliko govorili, vsi zakonodajni akti gredo v tej smeri, toda v praksi se to zelo težko uresničuje. Veliko delamo na tem in vse mogoče ukrepamo, da bi spremenili razmere, a položaj se samo počasi spreminja. Za zdaj smo sprejeli nove dogovore in sporazume, a morali bomo še na tem precej delati, da bomo stvar obvladali.“

Na tem mestu pa pride Špiljak do zaključka, ki ga sicer skuša navesti kot olajševalno dejstvo, ki pa izzveni kot jasna obsodba takoimenovanih socialističnih režimov. Takole pravi predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije: „Koncem koncev je rakasta rana vseh socialističnih dežel. V nobeni teh dežel tega problema za zdaj še niso rešili tako, kot bi ga bilo treba, in iz tega izhajajo tudi problemi produktivnosti, kvalitete in številne druge zadeve...“

Da so slične zadeve v zahodnih „kapitalističnih“ deželah že zdavnaj in kaj uspešno rešili, tega seveda Špiljak ne pove. Skuša pa on, in vsi predstavniki jugoslovanskega režima v nove dežele vpeljati lasten sistem, ki sam prizna, da stvari ni rešil, kot ga ni rešil noben „socialistični“ sistem.

Špiljak tudi odkrito pove, kako je prišlo do problema produktivnosti: „V letih, ko smo nastopali proti liberalizmu in onim neupravičenim razlikam, ki niso bili sad dela, ampak položaja in raznih okoliščin, so sindikati gradili sistem socialne zaščite, ki pa se je, žal, začel spreminjati tudi v zaščito vsega, celo zaščito nedela.“

Ali se ni nekaj podobnega zgodilo v Argentini? In tudi tu ni šlo brez jugoslovanskega vpliva, saj so sistem samoupravljanja prenesli v državnem podjetju SEGBA ter indirektno tisto „zaščito“ preplonkali pri zloglasnem zakonu delavnih pogodb.

Še bolj jasno se je to dogodilo v Čilu, kjer je proizvodnja padla skoraj na ničlo. In seveda v Peruju, kjer je bila sedanja vlada, če je hotela vsaj delno zvišati produktivnost, primorana privatizirati število podjetij, ki so jih za časa Velasca Alvarada „socializirali“, in to pod vodstvom jugoslovanskih „strokovnjakov“.

Govor je tekel tudi o „prekinitvi dela“, kakor v Jugoslaviji diplomatsko imenujejo stavke. Da so, je Špiljak odkrito priznal. Kakšni so razlogi zanje? „Prvi so nezadostno razviti samoupravni odnosi; razloček med proklamiranimi delavskimi pravicami in dejanskimi pravicami, ki so bile kakorkoli utesnjene.“ Torej je le res, da o pravicah mnogo govore, v praksi pa stvar drugače stoji.

In še: „Drugi razlog so osebni dohodki: bodisi da jih niso redno izplačevali, da so bili prenizki, da je bila nepravilna delitev in podobno.“ In vse to v delavskem raju. Kakšen naj bo potem odnos delavcev do režima? Ali se je čuditi stavkam?

Kdo se ne spomni, da je bilo pred leti mnogo govora o stavkah v Jugoslaviji, pa jih je tedaj režim, zaradi zunanjega prestiža, vztrajno zanikal. Danes pa Špiljak, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije, mirno potrjuje: „Največ prekinitev dela v Jugoslaviji je bilo v letih 1958 in 1970. Skupno jih je bilo okrog dva tisoč.“

LE S SILO

V takem stanju je pač razumljivo, da se more jugoslovanski režim ohraniti na oblasti le s silo. Kako bi sicer mogel premostiti tolike težave, ki si jih sam pripravlja. Ko se je le odsev tega stanja pojavil v Peruju, je tam Velascov režim, kljub podpori dela vojske, hitro padel. Tam seveda stavk ni bilo mogoče potišati, ne potvarjati obupnega gospodarskega stanja. Seveda tudi ni bilo zunanjih posojil, ki bi reševala finančne infarkte, pa tudi ne Nemčije in drugih „kapitalističnih“ držav, kamor bi pošiljali brezposelne, da bi se lahko ponašali s „polno zaposlenostjo“, povrh pa še od zdomcev dobivali lep dotok deviz.

Svobodni svet pa tega ne izpregleda, in jugoslovanske delegacije, pod enim ali drugim okriljem, mirno širijo svojo propagando in ponujajo svoje prazno blago; najsibo med „neuvrščenimi“, katerih zborovanje se bo te dni začelo v Colombo, najsibo med demokratičnimi zahodnimi državami, ki blestijo po svoji naivnosti.

Vsa ta dejstva, ki jih ni mogoče zanikati, in ki jih s časom sami jugoslovanski vodje priznavajo, jih ne moti, da ne bi še naprej izvažali blestečo goljufijo samoupravljanja. Tako je bilo doslej, in bo še v bodoče, dokler celotni sistem ne bo klavrno razpadel pod udarci lastnih laži.

Con piel de cordero...

En una reciente edición el matutino porteño La Nación publicó un artículo, en el cual analiza la conferencia comunista que tuvo lugar en Berlín Oriental. Entre otros conceptos expresa allí:

"Todas las apariencias externas, todo lo formalmente resuelto, aparece como una verdadera transformación del comunismo europeo, para convertirse en un partido político más dentro del amplio espectro que, de izquierda a derecha, cubre las diferentes soluciones posibles a los problemas de cada país. Pero queda la duda acerca de si es ésta una actitud real o una simple maniobra política para alinear más 'idiotas útiles' en las filas rojas.

Hay una realidad. Desde la revolución de octubre, hasta hoy, ha pasado un lapso más dilatado que el corrido en la Revolución Francesa, entre el Terror y el Imperio.

Cabe destacar la actitud de Marchais, portavoz del comunismo francés, quien hace bien poco, en su congreso nacional, abjuró solemnemente de postulados básicos de la revolución roja y en Berlín ratificó su convicción de que habían caducado los dogmas de la lucha de clases y la dictadura del proletariado como caminos hacia el estado comunista.

También es significativa la actitud de Berlinguer, cabeza del partido comunista italiano, el más grande del mundo occidental, que mantuvo inflexiblemente sus puntos de vista sobre la necesidad de que el comunismo entra en el libre juego de la vida democrática como un partido más.

Todos estos son elementos que deben tomarse en cuenta para juzgar la reunión de Berlín Este, pero de cualquier manera, subsist la duda inicial: ¿será una posición sincera o es que el lobo está vistiendo la piel de oveja?"

Se moremo učiti kaj od Poljakov?

OB 50-LETNICI ZVEZE POLJAKOV V ARGENTINI

Ko sem na poljski narodni praznik 3. maja govoril s predsednico Zveze Poljakov v Argentini gospo Wiktorijo S. Ardasiewicz Machnikowo, mi je ob slovesu rekla, da bi kdaj rada več govorila z menoj, da bi zvedela, kako se gibljemo Slovenci v Argentini, da bi se „Poljaki kaj naučili od Slovencev.“ Na to sem se spomnil, ko sem sedaj prebiral potek občnega zbora njihove Zveze, petdeseti občni zbor, ki naj odpre leto „zlatega jubileja“ organizacije Poljakov v Argentini. Novi Poljaki po drugi svetovni vojni so namreč vstopili v že obstoječo organizacijo iz l. 1926 ter bodo zato letos koncem poslovnega leta slovesno praznovali petdesetletnico največje tukajšnje organizacije. Vse leto naj poteka v tem pripravljanju.

Zato sem bil radoveden na ta občni zbor v zadnjih dneh junija. Ne da bi hotel pisati poročilo o njem, se mi vendarle zdi, da bi ne bilo brezsmiselno opozoriti na nekatere posebnosti, na katere se mi Slovenci morebiti niti ne spomnimo, pa bi bilo dobro, da jih ne bi pozabljali. Občni zbor Poljakov vsako leto izglasuje neke smernice, najprej idejno-programske, potem tudi organizacijske, ki potem veljajo za vse Poljake, seveda, organizirane v tej najširši organizaciji. Najprej potrdi idejni program prejšnjega občnega zbora, če je mnenja, da velja še za naprej. To se je zgodilo v letošnjem primeru, vendar so dodali nekaj aktualnih dodatkov. Najprej so še dodali protest proti ekonomski eksplotaciji Sovjetov poljskega naroda ter izražajo solidarnost z narodom doma, ki se je prav te dni uprl proti tej gospodarski izkoriščanosti. Nato protestirajo proti ravnanju s Poljaki, ki so ostali v mejah Sovjetske zveze (v Ukrajini, Rusiji), ki nimajo najmanjših narodnostnih pravic. Slednje leto se spomnijo Katyna, ki bo zdaj — kot je videti — končno dobil spomenik v Londonu. Takoj nato pa obsodijo, v zadnjem času zelo propagirano takoimenovano „Bojno organizacijo podjarmljenih narodov,“ ki jo organizirajo Hrvati, Poljaki, Ukrajinci, za oborožen odpor proti komunističnemu okupatorju: „Z ozirom na položaj v domovini in v svetu ter brez kakršnegakoli upanja na pomoč zahodnih zaveznikov, — kakor so dokazale vstaje na Ogrskem in Češkem, smatramo take akcije za provokacijo poljskemu narodu sovražnih ljudi.“ V zvezi zakonite poljske vlade v zamejstvu so mnenja, da „poljska vlada v domovini ne izraža suverene Poljske temveč je v rokah Kremlja, zato večina politične emigracije smatra za nujno eno središče politične reprezentacije Poljske v svobodnem svetu, ki vodi resnično borbo za svobodo in neodvisnost naroda.“ Protestirajo proti Sonnenfeldtovi doktrini in se izrekajo za splošno svetovno poljsko konferenco 78 v Torontu, ki naj „pripravi ustanovitev svetovnega poljskega kongresa.“

Nato se resolucija dotakne mladinskih izletov v domovino. Individualni obiski mladine domovine so kar najbolj zaželeni, da spoznajo deželo in ljudi,

(Nad. na 2. str.)

V ITALIJI ŠE VEDNO OBLAČNO

KOMUNISTIČNA MESTA V PARLAMENTU

Kot je bilo pričakovati, junijske parlamentarne volitve niso prinesle Italiji zaželenega izhoda iz politične krize. Več kot mesec po njih, demokrščanskemu „premieru", Giuliu Andreottiju, še vedno ni uspelo sestaviti vlade. Ker nobena izmed strank ni dobila odločilne večine, je potrebna njih povezava za stabilno vlado. Krščanska demokracija seveda odklanja vsako formalno sodelovanje s komunisti na vladni ravni; povezavo s krščansko demokracijo pa so druga za drugo odklonile ostale stranke. Ne socialisti, ne socialdemokrati, niti republikanci se niso hoteli kompromitirati za sodelovanje v novi vladi.

Tako ni Andreottiju ostalo drugega, kot stopiti na popolnoma novo pot. Ta je pripraviti vladni program, ki je vsaj v glavnem sprejemljiv za opozicionalne stranke; sestaviti vlado z izključno demokrščanskimi osebnostmi in doseči od socialistov, da se ne udeležijo glasovanj, ki bi lahko povzročile padec vlade, če le delno soglašajo z vladnimi postavkami. Ta pot se je izkazala za najprimernejšo in doslej praktično edino, ki more pripeljati do nove italijanske vlade. Seveda je to le izhod v sili, ki pa nikakor ne reši težke politične krize.

Je pa medtem prišlo do novih sporazumov med demokristjani in komunisti. Kakor so si pred tedni razdelili predsedniško mesto v poslanski zbornici (komunisti) in v senatu (demokristjani), tako so sedaj rešili problem predsedništva raznih parlamentarnih komisij. Tako je komunistom pripadlo vodstvo komisij za ustavna vprašanja, finance, javna dela in transport poslanske zbornice, v senatu pa jim bo pripadlo predsedništvo komisij za zdravje, poljedeljstvo in proračun. V poslanski zbornici so demokristjani obdržali vodstvo komisij za zunanje zadeve, pravosodje, poljedeljstvo in zdravje. V senatu bodo še socialisti dobili predsedništvo komisij za pravosodje in zunanje zadeve, ostala mesta pa bodo pripadala demokristjanom.

Ta način reševanja krize je kaj zanimiv, a le praksa bo pokazala, kako bodo komunisti uporabljali novo doseženi vpliv v italijanskem življenju. Krščanska demokracija je skušala preprečiti monopol KP s tem, da je mesta, ki so jih komunisti zasedli v poslanski zbornici, pridržala zase v senatu. Ta način kontrole bo seveda uspešen, a končno se lahko spremeni v kamen spodtike, ki more le pospešiti padec nove, ali pa poznejših vlad.

Kot že rečeno, je vse dosedanje delo le začasna rešitev. Do trajne rešitve v in vprašanje je, če bo do nje sploh Italiji ne bo prišlo v doglednem času, kdaj prišlo.

Mednarodni teden

ODPRTO PISMO 13 POLJSKIH IZOBRAŽENCEV. Trinajst poljskih izobražencev je 23. julija objavilo v Varšavi odprto pismo. V pismu obsojajo sodbe sodišč proti nekaterim delavcem, ki so sodelovali pri delavskih demonstracijah v tovarni traktorjev Ursus preteklega 25. junija. Sedem delavcev je bilo obsojenih od tri do pet let zapora. Pismo je naslovljeno na vse, ki se na splošno priznavajo k „demokratičnemu socializmu" in na vse, „ki branijo preganjanje v Čilu, Španiji, na Češkoslovaškem in v Sovjetski zvezi."

Podpisniki, med katerimi so znanstveniki, gospodarstveniki, pisatelji in igralci, obtožujejo poljske oblastnike, da so kršili pravo in da so spremenili sindikate v „mrtve organizme, ki so se vdali oblasti."

PROTEST SAHAROVA IN 22 ZNANSTVENIKOV. Znanstvenik Andrej Saharov je skupaj s še dvaindvajsetimi drugimi znanstveniki poslal protestno pismo Aleksandrovu, predsedniku Akademije znanosti Sovjetske zveze in Kirilinu, predsedniku vladnega odbora za znanost in tehniko. V pismu protestirajo proti „kršitvi profesionalnih in državljanskih pravic" znanstvenikov v Sovjetski zvezi. Med podpisniki je tudi Benjamin Levič, ki je zaprosil za dovoljenje za izselitev v Izrael, pa so mu sovjetske oblasti prošnjo odbile.

ČASOPISI V PERUJU. Perujska vlada je odločila, da bodo listi, ki krožijo po vsej državi, ostali še nadalje pod vladno kontrolo, ker „še ni primernih pogojev, ki bi dopuščali predajo listov določenim sektorjem organizirane družbe." Pet listov, ki jih je zasegel Velascov režim že pred nekaj leti, bi morali v določenem roku preiti v roke „družbenim sektorjem" — kopija titovskega samoupravljanja. Ta rok je potekel 27. julija, toda vlada generala Morales Bermúdeza, ki je prevzela oblast 25. avgusta 1975, je izdala dekret, s katerim je za nedoločen čas podaljšala svojo kontrolo nad listi El Comercio, La Prensa, Expreso, Correo in Ojo. Velascova vlada je namenila El Comercio kmečkim organizacijam, La Prensa delavcem, ostali trije pa so bil namenjeni „družbenim organizacijam" šolnikov, profesionalcev in kulturnikov.

STRANKE V ŠPANIJI. Pred dobrim mesecem so bile z zakonom dovoljene politične stranke, z izjemo komunistične, anarhističnih in separatističnih. Zakon o strankah pa ni stopil takoj v veljavo, ker je bilo treba spremeniti nekaj določb kazenskega zakonika. Parlament (Cortes) je nomreč prvi predlog o spremembi kazenskega zakonika zavrnil, češ da ni dovolj jasen glede prepovedi delovanja komunistov. Prejšnji teden pa je parlament odobril novi predlog, ki je 21. julija stopil v veljavo.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Odmev poraza, ki ga je doživela trockistična gverila, je bil silno močan. Dnevniki in revije so nenehno komentirali zadnje spopade, v katerih je padlo skoraj celotno vodstvo te prevratne organizacije in je bila razkrita in uničena njena infrastruktura. Sodba je bila soglasna: gverila je obglavljena. Le redke izjeme so jasno nakazale, da je to le del prevratnih moči v Argentini, res najagilnejši in najbolj organiziran, a ne najštevilnejši. Kot smo omenili v zadnji številki, čaka varnostne organe še dolgo in naporno delo, predno bodo dosegli dokončno zmago nad gverilo.

Vendar zadnji uspehi pomenijo, poleg obračunanja z najkrvolečnejšim delom prevratnih gibanj, veliko psihološko zmago. Oborožene sile so dokazale, da gverila ni nepremagljiva, da tudi najbolj znameniti prevratniki nimajo pečata nedotakljivosti. Da kdor stopi na pot nasilja, ta prej ali slej pade v svoje lastne mreže. Bolj kot dejanski uspeh, je važna ta psihološka zmaga varnostnih organov, in to zlasti z vidika „mobiliziranja", ki ga gverila vedno izvaja. Danes bolj kot kdajkoli, potrebuje gverila pritoka novih moči. A nekaj je vstopiti v zmagovite bojne čete, drugo pa je, kljub fanatizmu, priključiti se razbitim in umikajočim oddelkom.

V tem intenzivnem poročanju o zmagi nad gverilo, je pretekli teden izšel skoraj neopazno zakon, ki nosi številko 21.356 in ki je velike važnosti za sindikalno bodočnost Argentine. Po tem zakonu je vlada prepovedala vsakršno delovanje sindikatov z izjemo administrativnih poslov in socialnega skrbstva. Zakon ima svoj razglog tudi v tem, ker so številne sindikalne organizacije, ali bolje, sindikalni vodje, pripravljali zborovanje, neke vrste kongres sindikalistov. Govora je bilo o volitvah novega centralnega vodstva, o volitvah v raznih sindikatih.

Jasno je, da so mnogi sindikalisti zamenjali pojme. Vlada ob svojem nastopu, ob padcu peronistične vlade, ni hotela pretrdo nastopati s sindikati. Intervenirala je najbolj razvpite in pozaprla tiste sindikalne voditelje, ki so izvedli razne prekrške. Omiljen nastop so mnogi nepoučeni sindikalisti smatrali kot šibkost. Sedaj je novi zakon postavil stvari na svoje mesto.

Zakon pa je važen tudi s tega vidika, ker kaže da je resničen prvotni namen vlade preusmeriti delovanje sindikalnih organizacij. Sindikati so bili praktično od prvega nastopa pokojnega Perona v rokah ljudi, ki so se udinjali peronizmu, najsibodi iskreno ali iz koristolovstva. Ti ljudje so tudi zamenjavali sindikalno in politično delovanje. Sindikati so bili tako le izredno orodje peronistične stranke, važno zaradi svoje denarne moči, in važno kot velki in zanesljiv vir volilnih glasov. Vsi resnični gremialni cilji, med katerimi je bistvene važnosti tudi vzgoja članov, so prešli v ozadje in največkrat ostali pozabljeni. Sedanja vojaška vlada je obljubila, da bo temu napravila konec in da bodo iz tega obdobja izšli sindikati brez vsakršnih političnih pritiklin.

Omenimo še, da se je v začetku tega tedna vrnil s svojega potovanja po Evropi gospodarski minister dr. Martinez de Hoz. Na splošno označujejo njegovo turnejo kot zelo uspešno, a ob povratku ga čaka mnogo problemov. Ni najlažji med njimi porast cen, ki ga sicer vlada označuje kot normalnega in „pod kontrolo," pa vendar zelo skrbi narod, ki hoče, da bi se stvari takoj uredile. Gospodarska ekipa je napovedala za ta dva meseca višek krize, nakar šele se bo poznalo majhno zboljšanje. — Posebej skrbi hud porast cen pri zdravilih. V tej zvezi proučujejo razne ukrepe, med katerimi ni izključiti neke vrste „zdravilske zavarovalnine", po kateri bi bilo možno dobiti zdravila praktično za 30% njih sedanje vrednosti.

SE MOREMO UČITI KAJ...?

(Nad. s 1. str.)

predvsem mladino svojih let. Seveda samo *privatni* obiski, ki jih posreduje družina — tu ali tam — ali katoliške organizacije. Na noben način pa ne obiski, ki jih organizira komunistični režim v obliki taborjenja, kolonij itd., kjer se udeležencem podaja proticerkvena propaganda in se jim prikazuje stanje na Poljskem v napačni luči. — Še dve resoluciji sta važni: za polstoletni jubilej naj se letos organizira Vseargentinski poljski shod, povezan z razstavo „Poljska v svetu.'

Za Slovence je važna tudi resolucija, ki pravi: „Dolžnost emigracije je, biti branitelj domovine, ki ne more svobodno izjavljati svoje volje in mnenja. Zato je treba ustanavljati na vsaki postojanki v svetu središča, ki bodo s pomočjo časopisja informirala v jeziku tistega kraja — s sodelovanjem časnikov tistega kraja — svetu o razmerah doma. Zato naj se izdaja revija v španščini 'Las voces libres', v kateri naj bi vsi podjarmljeni narodi dobili svojo svobodno besedo."

Naše gospodarstvenike bo zanimalo, da se že nekaj časa pripravlja velika jubilejna publikacija Informator družbeno-gospodarske Poljske, ki naj prikaže vso gospodarsko moč Poljakov v Argentini, pravi priročnik informacij o vseh panogah gospodarstva in družbe, kjer se uveljavljajo Poljaki. Sklenjeno je, naj ta zbornik izide letos 1. septembra, kot spomin na dan, ko so Nemci sklenili uničiti Poljsko in jo napadli z vojsko. Ker pa Zveza Poljakov potrebuje denarja za svoje delo, zlasti za ta gospodarski zbornik, razpisuje „jubilejni davek", po 1.000 pesov, in bodo imena darovateljev objavljena v tej jubilejni knjigi.

Mislimo, da je v teh resolucijah poljskih emigrantov v Argentini marsikaj takega, kar bi se dalo primerjati z našimi razmerami, pa tudi morda kaj koristnega povzeti iz njih. Če ne, pa naj bo vsaj za informacijo, kako se drugi emigranti rešujejo iz podobnih razmer kot mi.

Še to: v isti številki Glosa piše g. L. Paff o tem, v kakšni denarni stiski je poljska emigracija, ko gre za politično reprezentanco. Na lanskem poljskem kongresu v Washingtonu so imeli Poljaki iz Bs. Airesa pravico do treh delegatov. Spričo tukajšnje 800% inflacije niso mogli poslati niti enega. Verjetno tudi l. 1978 ne bo bolje. Zato predlaga: ustanovitev *Svetovne poljske banke*, ki naj bi v vseh krajih kontinentov imela svoje podružnice, preko katerih bi Poljaki — pa tudi drugi — trgovali s svetom. Kajti: *„borbi za politično neodvisnost je podlaga lahko samo gospodarska neodvisnost!"*

Končam s tem stavkom, ki naj bo naslovljen tudi Slovencem in postavljen v premislek in ukrenitev... td

Večina Slovencev ni mogla razumeti med drugo svetovno vojno, ko je bila Slovenija okupirana, da so komunisti sposobni izrabiti težko in tragično dobo okupacije ter začeli z revolucijo, pobijanjem in moritvijo za uspeh revolucije nevarnih slovenskih vodilnih ljudi. Ustavljali se niso niti pred pokolom celih družin. Prav tako je večina Argentincev obstala ob grozotnem presenečenju, ko je Ana Marija González, kot najboljša prijateljica hčerke policijskega šefa v Buenos Airesu in dnevni gost v družini, podstavila smrtonosno bombo očetu svoje najboljše prijateljice. Vzrok za taka nečloveška dejanja je iskati pri Bakuninovem revolucionarnemu Katekizmu. Napisal ga je sin ruske plemiške družine leta 1869. Krutost tega revolucionarnega katekizma je tolikšna, da so se nad nečloveškim oblikovanjem revolucionarja, katerega namen je umor in uničevanje, zgrozili celo marksisti in anarhisti tiste dobe. V novem Zborniku Svobodne Slovenije je objavljen prevod tega revolucionarnega katekizma, ki je prinesel toliko gorja svetu. Branje tega sestavka je pogoj za razumevanje revolucionarnih krutosti in še marsičesa, kar se danes godi po svetu.

SVOBODNA SLOVENIJA

Za demokratično alternativo

II.

V zadnji številki smo objavili iz brošure „Za demokratično alternativo", ki je izšla v Londonu, članek Slovenca Franja Sekolca pod naslovom: **„Izgledi za evolucijo."** Danes objavljamo v prevodu iz iste brošure članek Hrvata **Ilije Jukića**, ki ima naslov:

Z DELOM V SLOGI IN SKUPNIMI NAPORI

Komunistična Jugoslavija se prav tako nahaja v globoki krizi: politični, ekonomski, socialni, moralni in psihološki. Še bolj se zaostruje vse to v zadnjem času. Vladajoča komunistična partija je globoko razdeljena. Razdirajo jo ideološki prepir, spori in nove generacije, osebne sovražnosti, stari neporavnani računi in navzskriž težnje in načrti raznih frakcij v partiji glede nasledstva po Titu. Glavna delitev v njej gre med reformisti in neo-stalinisti. Spori glede narodnosti in republik so v današnji Jugoslaviji zelo živi. To je že njena stara rak-rana. Tito je, po sestanku „vrhuške" svoje stranke v Karadjordjeviću v početku decembra 1971. leta, vrgel z oblasti reformistične elemente in postavil na oblast neo-stalinistične. S tem je hotel ustaviti vedno večje poudarjanje nacionalnih vprašanj in teženj po političnih svobodah, kar je stopilo v javnost predvsem to zadnje leto. Toda vzpostavljeni neo-stalinistični režim trde roke na vseh področjih, ne more spraviti z dnevnega reda ta pereča vprašanja.

To in pa ekonomska kriza, delata sedaj Titu in njegovim pomočnikom največji glavobol. Na Jugoslavijo namreč pljuskajo sedaj tudi visoki valovi sovjetske gospodarske krize, in Jugoslavija nima možnosti, da se v borbi proti njim nasloni na kakršenkoli veliki svetovni ekonomski blok ali državo, kajti Tito je ustavil približevanje zapadnemu svetu, kakor hitro je bil vzpostavljen spet stik med Stalinovimi nasledniki in njim. Jugoslavija je prišla pred kratkim v gospodarsko stisko zaradi nepričakovanega in močnega porasta cen na svetovnih tržiščih: petroleju, življenjskim potrebščinam in surovinam; prihodi deviz od delavskih zaslužkov iz inozemstva in od turizma, od katerih je prej dobivala mnogo prinosa, sedaj znatno odpadajo. Prejšna nezaposlenost se sedaj povečava, kajti delavci se vračajo iz svobodnega sveta, kjer izgubljajo zaposlitev. Deficit z inozemstvom je znašal za prvo polletje predprejšnjega leta dve milijardi dolarjev. Da se pokrije, so potrošili vse devizne prihranke prejšnjih let. In s čim bodo pokrili primanjkljaj v drugem polletju in pozneje?

Morala vladajočih se podira pred izrednimi težavami, ki jih niso pričakovali. Zlasti se boje nezadovoljstva delavstva, ki raste vidno zadnji čas. Večji del komunistov in ogromni del nekomunistov živi danes pod težkim pritiskom težkoč in tesnobne nesigurnosti svoje usode in usode svoje dežele morda že v najbližji bodočnosti. Nepovoljni razvoj in alarmantna poročila od vseh strani o še večjih težavah, ki naj bi prišle, prinašajo velik nemir in razburjenje v njihove duše in srca, ter še občutljivejše krepe njihove zle slutnje. Oni prav dobro vedo, da so se v njihovi državi nagrmadila in razvila velika nezadovoljstva in celo sovraštva. Zato se zelo boje, da ne bi zaradi tega prišlo tu ali tam, tako ali drugače, do nevarnih izbruhov, ki bi mogli povzročiti kakšno ogromno katastrofo z nepreglednimi posledicami. Slišijo tudi neugodne prognoze o usodi svoje države: da bi v nji lahko prišlo celo do nove notranje vojne; da bi mogla pasti spet pod Rusijo; da bi moglo priti na njenem področju do boja med Zahodom in Vzhodom ter bi zato mogla biti na novo razbita. Vsega tega možnega usodnega razvoja a priori ni mogoče kar tako izključiti.

Toda takoj moramo omeniti, da se vsemu temu da tudi ogniti, in da vsi naši ljudje doma in v svetu vendarle drže v svojih rokah ključe za izbiro poti, po kateri naj narodi Jugoslavije gredo v boljšo in srečnejšo bodočnost, ali pa v katastrofo in propad. Izdajatelji pričujoče brošure (Za demokratsko alternativo) smatrajo za svojo sveto dolžnost, da v njej — po svoji najboljši možnosti kažejo na vse te nevarnosti, ki danes prete narodom Jugoslavije, ter opozarjajo njene sinove in hčere, kako bi se mogle teh nevarnosti najuspešneje in najsigurneje ubraniti .

Kar se tiče krepitve varnosti Jugoslavije pride na prvo mesto v poštev: obnovitev narodnih državljanskih pravic, ki so jih nje voditelji oropali svojim državljanom in narodom na najbolj nasilen in najsurovejši način. Narodi Jugoslavije ne bodo mirno čakali — ne na skorajšnjo ne na daljno bodočnost —, dokler se jim ne vrnejo njihove narodne in državne pravice, da bi mogli po svoji svobodni volji urejati svoje hiše in svoje medsebojne odnose v svoji novi, popolnoma spremenjeni državni skupnosti. Sinovi in hčere teh narodnosti se morajo strniti v močne vrste, da bi se mogli uspešno postaviti po robu vsem onim elementom med njimi, ki ne pustijo, da pride volja njihovih narodov do popolnega izraza. Vladajoči komunisti s Titom in njegovimi pomagači na čelu, bodo strašno odgovorni pred svojimi narodi in pred zgodovino, če kolikor mogoče hitro ne začno vpeljavati politične svoboščine, delati na tem, da se njihov enostrankarski, diktatorski režim ne zamenja postopoma z drugim, ki bo dovoljeval svobodo govora, tiska, zbiranja in sporazuma ter svobodno organiziranje državljanov za svoje politične cilje in delavnost. Ako se ne da ta alternativa državljanom Jugoslavije še za časa Titovega življenja, tedaj bo prišlo do velikih protestov, kakor hitro pridejo na oblast njegovi nasledniki. Tako se Jugoslavija približuje pragu neke velike spremembe v svojem sedanjem razvoju.

Nenehoma moramo imeti pred očmi, da bo senca Sovjetske Rusije vedno stala nad Jugoslavijo in da bo Rusija skušala izkoristiti vsako krizo ali pretres za svoje namene in cilje. Treba je poudarjati, da se rušitev katerekoli države, po pravilu, ne more izpeljati brez prelivanja veliko krvi. V našem primeru pa bi bilo slednje prelivanje krvi gotovo največja katastrofa, ki bi mogla še enkrat prizadeti naše nesrečne narode zaradi silne razdraženosti duhov — doma in v tujini — in zaradi brezmerne nepoučenosti ljudi o velikanski zapletenosti naših problemov. Na drugi strani pa porast sovraštva in akcij, da se še bolj poglobi jez in razdor med narodi Jugoslavije, silno ogrožajo najbitnejše interese naših narodov, kar bi moglo v danih razmerah kakšnega večjega pretresa odznotraj odpreti vrata njihovi veliki novi katastrofi. Zato je naše trdno prepričanje in spoznanje, da v prvi vrsti moramo mi sami dobro zasukati svoje rokave pri delu za rešitev naših narodnih problemov, ne da bi čakali, da nam jih nekdo tretji prinese na krožniku, ker se to nikdar ne bo zgodilo. Mi moramo delati z vsemi mo-

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Komorni koncert v okviru 24. mednarodnih poletnih kulturnih prireditev tenorista Mitja Gregorača, violinista Tomaža Lorenza in kitarista Primoža Sobana je bil programsko raznolik, a odlično izveden. Na tem večeru so izvedli nekaj dragocenih miniaturnih koncertalnih del: Locatellijevo sonato, Ramovševe Ekstreme, Webrove štiri pesmi za tenor in kitaro, Paganinijeve Sonatine, štiri italijanske frottole pa je zapel Gregorač ob spremljavi kitare mojstra Sobana.

LJUBLJANA — Balet „Celeia" se je bolj proslavil s svojim propagandnim prospektom, kot pa z nastopom v Križankah v okviru poletnih kulturnih večerov. Kritik Andreja Tauber piše, da je bilo baletno in plesno znanje nastopajočih na tako nizki stopnji (o umetniški sploh ni govora), da se človek sprašuje, kako je mogoče, da more kar vsakdo nastopiti na baletnem bienalu. V prospektu „Balet Celeia" piše, da je temelj za to skupino „Šola za balet in ritmiko Isadora Duncan." Ta pa je v Celju začela s poukom 18. februarja 1976... In skupina ima že napovedane nastope po vsej Jugoslaviji pa še v Gradcu, Linzu, Trstu in Veroni...

SEČOVLJE — Letošnja izredna poletna vročina je uspešno priskočila na pomoč solinarjem v sečoveljskih solinah, ki so delali brez oddiha. Tako obilne žetve soli niso imeli že vrsto let, zato računajo na dober zaslužek. In poleg tega bo morda še kaj ostalo za modernizacijo edinih slovenskih solin.

ROGAŠKA SLATINA — Po dveh letih razpravljanj so se 6. julija delegati slovenskih steklarn sporazumeli za združitev. Steklarne iz Hrastnika, Rogaške Slatine, Slovenske Bistrice, steklarske šole, Tik Trbovlje in Sijaj Hrastnik so se izrekli za združitev v SOZD (Sestavljena organizacija združenega dela). Niso se pa priključili Ema iz Poljčan in Ellux iz Ljubljane ter steklarna Hrpelje. Ta menda zaradi slabih izkušenj z ljubljansko Vero, tovarno preciznih optičnih izdelkov.

TRBOVLJE — V Trbovljah so v drugi slovenski parno-plinski elektrarni (prva v Brestnici že obratuje) začeli s poskusnim obratovanjem s prvo turbino, druga turbina pa bo v kratkem nared. Računajo, da bo jeseni ta elektrarna že redno vključena na slovensko električno omrežje in bo dajala okrog 60 megavatov energije.

KOSTANJEVICA OB KRKI. — Občani Kostanjevice in prebivalci ob Krki že precej časa opozarjajo na močno onesnaženost Krke. Ta povzroča pogin rib in odganja turiste, kajti že zunanji videz Krke je obupen, kako je pa onesnažena, vedo le strokovnjaki. Zahtevajo takojšnjo rešitev problema; obvestili so oblasti, da so krivci novomeška industrija in naselja, ki imajo speljano kanalizacijo naravnost v Krko brez vsakršnih čistilnih naprav.

SLOVENSKA BISTRICA — V tovarni olja so 11. julija imeli ponovno požar, ki sicer ni povzročil veliko škode. Pač pa je nekaj dni prej požar uničil sosednjo zgradbo. Domnevajo, da je tudi drugi požar nastal zaradi malomarnosti, kar je sicer nezaslišano, saj je prvi požar povzročil za 500.000 dinarjev škode.

KRANJ — Sanitarna inšpekcija je ovadila veletrgovino Živila, ker je v maju zakrivila večjo zastrupitev prebivalcev. Tedaj je moralo v bolnišnico 46 oseb, katerih so nekateri še sedaj na zdravljenju. Zastrupili so se s solatami, ki imajo za osnovo majonezo.

KOPER — V Kopru so 10. julija odprli sedmi sejem „Primorska razstavlja". Novosti letos ni, kar je tudi posledica pomanjkanja primernih razstavnih prostorov. Razstavlja na sejmu 87 podjetij.

Umrli so od 6. do 13. julija 1976:

LJUBLJANA: Marija Porle r. Kaplja; Franc Rupar, up.; inž. arh. Saša Skubic; Marija Jakusch-Vilhar (75); Karel Vončina; Ivanka Robežnik r. Zibelnik; Anton Mehlin, telefonist v. p.; Anton Vehovec, up.; Franc Kregar, up; Antonija Sokol (79), uč. v p.; Jekica Končar r. Bukovec; Štefka Podlogar; Anči Vrhovnik r. Kermavner, vd. prof. (87); Marija Kutin r. Čepon (85); Rudolf Nahtigal (86), žel. up.; Angela Sluga r. Lipold; inž. Jože Valentinčič, podpreds. gosp. zbornice v p.; Leopoldina Domicelj r. Dekleva, vd. okr. gl.; Branko Stergar, trg. potnik; Pavlina Šolinc (77); Leopold Turšič, ppolk. v p.; Vida Rus r. Štamcar (83); Vera Stare r. Novak, uč. v p.; Leopold Čamernik, up.; Franc Ložar; Angela Bochl r. Dolničar; Jože Košir, up. tob. tov.; Alojzija Grahek - sestra Gabrijela; Zofija Žlebnik r. Grilc; Ana Koren r. Fratnik (86); Josipina Gotiša r. Černač; Anton Vodičar, up.

RAZNI KRAJI: Ludvik Vodnik, grafik v p., Kamnik; Franc Oblak (84), up., Črnuče; Ciril Beden, Vir pri Dobu; Franc Trobec, polk. v p., Dravlje; Frančiška Snoj, Nadgorica; Pepca Brus r. Zorc, Logatec; Ivanka Knific, up., Jesenice; Minka Kokalj, Škofja Loka; Franc Lasbaher, duhovnik v p., Žalec; Polde Cigler (77), up., Novo mesto; Franc Gregorij (75), Podkoren; Danijel Šolar, žebljar v p., Kropa; Alfonz Groman, učitelj, Lenart; Ivan Velan, Ilirska Bistrica; Angela Mežan r. Gliha (79), Trebnje; Ivana Jerina (91), Dol. Logatec; Antonija Bratuž r. Maver, Orehovica; Drago Prinčič, Maribor; Alojzij Potokar (73), žel. up., Šmarje-Sap; Jakob Porok, Gornje Jezero; Leopold Lambergar, Breg pri Litiji; Florjan Križman, skladiščnik, Mengeš. inž. Miran Koprivec, Koper; Antonija Damše, Celje; Marija Mrvar, Cvibelj pri Žužemberku; Anton Por, Stožice; Franc Ulčakar, pošt. inšp. v p., Semič; Jožefa Dobravc r. Pavlin (81), Mokro polje; Anton Holozan, up., D. M. v Polju; Pavle Podobnik, Lancovo; Albina Mustar r. Špendalj, biv .pošt. ur. in gostilničarka, Dobrepolje; Darinka Mušič r. Kolenc, Celje; Rafael Kalinger, kamercialist, Prevoje; Magdalena Igričnik r. Matek (84), Laško; Matevž Dobčnik, Zagorje ob Savi.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Družinska sreča. V družini Jadrana Zidarja in njegove žene Stanislave roj. Guzelj, se je rodila hčerka. Tudi v družini Lojzeta Župančiča in njegove žene Marte roj. Črnak, se je rodila hčerka. Srečnim staršem naše iskrene čestitke!

Krsta. V nedeljo 25. julija je bil krščen v farni cerkvi v Villa Ballester Herman Jurij Wowk, sin Jurija in Silvije roj. Čater. Botrovala sta gdč. Helena Gretschischkin in Janez Jordan. Krstil je Jože Škerbec.

25. julija pa je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Marija Kristina Pugelj, hčerka Jožeta in M. Kristine roj. Golob. Za botra sta bila Jure Mustar in gdč. Lučka Pavšer. Krstil je msgr. A. Orehar.

Srečnim staršem naše čestitke!

NACE HREN — 85-letnik

Med našo politično emigracijo v svetu so možje, ki so dosegli starost 70 do 80 let ali več. Mnogi od teh imajo za seboj bogato življenjsko pot, ko so se udejstvovali v domovini v javnem življenju in se žrtvovali za gospodarsko in kulturno rast slovenskega naroda. Talentov, ki jim jih je Bog dal, niso zanemarili ali jih izrabili le v lastno korist, ampak so se žrtvovali za blagor skupnosti do skrajnih možnosti. Doživljali so uspehe, ki jih niso omamili in sprejemali udarce, ki jih niso strli. Mladim rodovom je v javnem delu bogata preteklost teh idealnih mož večinoma nepoznana.

Med te spada nedvomno Nace Hren, bivši posestnik, lesni trgovec in vrhniški župan, ki je v Clevelandu 27. t. m. praznoval 85-letnico svojega življenja. Naj v kratkih potezah prikažemo njegovo življenjsko pot.

Ignacij Hren je bil rojen 27. julija 1891 na Verdu pri Vrhniki. Oče Martin je bil čevljarski mojster in manjši posestnik; oba z materjo Marijo roj. Suhadolnik sta bila globoko verna in izredno delavna človeka. Poleg najstarejšega sina Ignacija sta imela še štiri sinove in dve hčeri, ki pa sta zgodaj umrli.

Sina Ignacija je po končani ljudski šoli oče izučil za čevljarja, a z voljo staršev se je Ignacij že kot mlad fant udeleževal telovadbe in prosvetnega dela v telovadnem odseku izobraževalnega društva, ki ga je l. 1906 ustanovil na Vrhniki kaplan Janko Sedej. Ta telovadni odsek je postal pozneje orlovski odsek in Ignacij je bil njegov član ves čas in pozneje, dasi že mož, tudi član naslednika orlovske organizacije — Slovenskih fantov. Najživahnejše Hrenovo delo pri Orlih je bilo, ko je za Jankom Sedejem postal vrhniški kaplan Leopold Turšič. Takrat je bil Nace Hren tudi najbolj upoštevan igralec na odru; vsega je odigral čez sto različnih vlog, nekatere že v zrelih moških letih. Dve leti je bil tudi predsednik vrhniškega orlovskega okrožja. Še pred izbruhom prve svetovne vojne se je Nace udeležil neke orlovske prireditve v Petrovčah pri Celju, na kateri je spoznal dr. Antona Korošca, ki je bil govornik na prireditvi.

Takoj ob izbruhu prve svetovne vojne je moral tudi Nace k vojakom; poslali so ga na rusko fronto, kjer je bil težko ranjen. Ko se je vrnil iz bolnišnice, je šel v Škofjo Loko k boletnem uradu, da ne bi bil doma staršem v breme, kajti za ročno delo zaradi dobljenih ran ni bil pripraven in tudi dela je bilo zaradi vojne manj. Leta 1920 je pričel s trgovino v Ribnici na Dolenjskem. 2. februarja 1922 se je poročil z Jelico, hčerjo vrhniškega zdravnika in župana dr. Marolta. Še istega leta je postal družabnik lesnega podjetja Maček & Comp. v Logatcu, a štiri leta kasneje si je sezidal lastno parno žago na Verdu. 19. maja 1940 je kupil od Ljudske posojilnice v Ljubljani gozdno posestvo na Gorjancih in takoj tudi tam postavil v obrat parno žago.

S politiko se je začel ukvarjati že zgodaj kot pristaš Slovenske ljudske stranke. Ko je bil star 19 let je že vodil politične vaške sestanke. Leta 1936 je bil izvoljen za vrhniškega župana in je to ostal vse do maja 1945, ko je zapustil domovino in odšel v begunstvo. Kakor je bil v zasebnem življenju odličen gospodarstvenik in široko razgledan mož, se je kot tak izkazal tudi pri vodstvu obširne vrhniške občine. Dasi načelno dosleden in odločen, kot župan ni delal razlike med občani. Vsem je pomagal, kjer in kadar je mogel. Zato ni bil priljubljen le pri svojih somišljenikih, ampak so ga resnično spoštovali tudi politični nasprotniki. Na njegovem lepem domu na Vedru so ga pogosto obiskovali dr. Korošec, ban dr. Natlačen in druge osebnosti političnega življenja. Pri poslanskih volitvah leta 1938 je na izrecno željo dr. Korošca kandidiral v ljubljanski okolici kot poslanski namestnik.

Med komunistično revoluijo je Nace Hren zgubil sina in vse štiri brate.

Begunska leta je preživel v Italiji odkoder je l. 1955 emigriral v ZDA. V Clevelandu si je uredil delavnico za popravljanje čevljev. Januarja 1958 ga je zadel nov udarec, ko mu je umrla žena. Z delom in pridnostjo se hoče kljub visokim letom znebiti more prestanih udarcev ob štirih poročenih hčerkah in sinu, ki živi pri njem in mu gospodini.

V Zbornikih Svobodne Slovenije je v letu 1967 in 1968 objavil nekaj spominov iz dobe revolucije in okupacije pod naslovom „Moja srečanja z generalom Rupnikom". Oba članka sta lep doprinos k osvetlitvi dogajanj tiste dobe.

Dragemu in spoštovanemu Nacetu Hrenu iskreno čestitamo ob njegovem visokem življenjskem jubileju predvsem vsi njegovi še živeči prijatelji, s katerimi je tesno sodeloval v domovini. Iskreno želimo, da bi mu mogli čestitati tudi k njegovi 90-letnici. Čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija, kot svojemu zvestemu naročniku.

Dragi Nace! Bog te živi!

M. S.

RAMOS MEJIA

Avdiovizual in film iz ZDA

V nedeljo, 11. julija smo bili deležni nekaj prav prijetnih uric na čajanki Slomškovega doma. Pred nami je zaživel v slikah Slovenski dan 1974, ki je bil združen s praznovanjem 25-letnice slovenske skupnosti v Ramos Mejía. Lepi so bili prizori pri velikonočnem štantu, na tamboli s tipičnimi slovenskimi izdelki in skupino improviziranih kapelnikov mladinske godbe. Seveda pa je bil še lepši pogled na 160 nadebudnih obrazkov v klopeh Slomškove šole, pa na vrtu med odmorom in ob obisku pisatelja Karla Mauserja.

V drugem delu sporeda smo videli film, ki ga je posnel naš sodelavec na svojem obisku v ZDA. Marsikaj smo čitali in slišali, a razmeroma kratek film nam je povedal še veliko več. Videli smo slovenske naselbine v Clevelandu, cerkev in šolo sv. Vida, oba frančiškanska samostana v Lemontu, pokopališče in grob škofa dr. Gregorija Rožmana. Potem tiskarno „Ameriške domovine", Baragov dom, Zavetišče za ostarele rojake itd.

Presenetila nas je „Slovenska pristava", okoli 70 hektarjev veliko slovensko posestvo, 60 km od Clevelanda. Lepa valovita pokrajina gozdičev in livad, polj in sadovnjakov. Dva velika bazena, smuška skakalnica in klubski prostori. Na najlepši vzpetini pa je Orldov vrh z lepo spominsko kapelico. Spominska kapelica z oltarjem in spominsko ploščo je bila postavljena v spomin vsem pobitim vaškim stražarjem, četnikom, domobrancem ter vsem drugim žrtvam, ki jih je zahtevala protikomunistična revolucija v Sloveniji. Prijetno slovensko zbirališče s slovenskim znamenjem, značilnim kozolcem v naravni velikosti. Čez potok pa pelje romantičen mostič — „Škerbčeva brv" — imenovana po enem izmed pobudnikov Pristave, raj. msgr. M. Škerbcu. Čudovito plastično nam je posredovala vtise filmska kamera našega sodelavca.

Film je žel navdušeno odobravanje

-n-č

Mladinski športni dnevi

PREGLED ZASEDENIH MEST MLADINSKIH ODSEKOV

OB ZAKLJUČKU NOGOMETNIH IN PING-PONG TEKEM

NOGOMET

SFZ — skupina do 18. leta

Odsek	Ig.	Db.	Iz.	Izg.	Toč.
1. Lanús	5	4	—	1	8
San Martín	5	4	—	1	8
3. Ramos Mejía	5	2	1	2	5
4. San Justo	5	2	—	3	4
5. Morón	5	1	—	4	2
6. Carapachay	4	—	1	—	1

Lanús in San Martín sta izenačena na prvem mestu, zato bosta igrala še eno tekmo, ki bo določila prvo in drugo mesto.

SFZ — skupina od 18. leta dalje

Odsek	Ig.	Db.	Iz.	Izg.	Toč.
1. Lanús	5	4	—	1	8
2. Morón	5	3	—	2	6
San Justo	5	3	—	2	6
San Martín	5	3	—	2	6
5. Ramos Mejía	5	1	—	4	2
6. Carapachay	5	—	—	5	0

Trije odseki, ki so izenačeni na drugem mestu, bodo igrali še eno tekmo, ki b odoločila drugo, tretje in četrto mesto.

PING-PONG

SDO

Odsek	Ig.	Db.	Iz.	Toč.
1. Ramos Mejía	4	4	—	4
2. Morón	4	3	1	3
3. San Martín	4	2	2	2
4. San Justo	4	1	3	1
5. Lanús	4	—	4	0

SFZ — skupina do 18. leta

Odsek	Ig.	Db.	Iz.	Toč.
1. Lanús	5	5	—	5
2. San Martín	5	4	1	4
3. Carapachay	5	2	3	2
Morón	5	2	3	2
5. Ramos Mejía	5	1	4	1
6. San Justo	5	1	4	1

SFZ — skupina od 18. leta dalje

Odsek	Ig.	Db.	Iz.	Toč.
1. Ramos Mejía	4	4	—	4
2. Lanús	4	3	1	3
3. San Martín	4	2	2	2
4. Morón	4	—	4	—
5. San Justo	4	—	4	—

Po športnem svetu

NEKAJ NOVIC IZ OLIMPIADE.

Argentinska delegacija ni dosegla posebnih uspehov. Saj tudi ni bilo mogoče pričakovati. Seveda je mnoge pobil slab rezultat veslača Ibarre v enojcu.Mnogi so računali celo s prvim mestom. A Ibarra je bil zadnji. Zmagal pa je malo znani Finec Karppinen pred svetovnim rekorderjem Kolbejem (ZRN) ki je bil šesti. Nekaj upanj ima Argentina z boksarji. Suárez je v srednje težki kategoriji premagal dva nasprotnika z knock-outom in nenadoma postal favorit. V srednjelahki kategoriji je v drugem nastopu Luis Portillo prav tako s knock-outom premagal Avstrijca Sitllerja in pridobil precej možnosti za dosego kake medalje. Najbolj poceni se je „preboksal" do četrt finala Héctor Patri: zaradi odstopov afriških držav je bil dosedaj zmagovalec brez boja...

Jugoslovanski športniki so dosedaj dosegli 2 zlati medalji. Z zmago nad SZ v polfinali košarkarskega turnirja, so si pa zagotovili vsaj srebrno medaljo.

Časnikarji se pridno poslužujejo pravice brezplačnega pitja brezalkoholnih pijač. Podjetje, ki jih zalaga s temi pijačami, je objavilo, da so do srede tekmovanja časnikarji že pospravili dva milijona štiristo šestintrideset pločevink raznih brezalkoholnih pijač. Tudi rekord... in tekmovanje še traja .

Prispevajte v tiskovni sklad!

gočimi silami, na vse mogoče načine, da vsaj ustvarjamo ugodno ozračje, da se čim več naših ljudi zbere in da skupno iščemo rešitev tem našim problemom.

Uspešno reševanje naših narodnih vprašanj nujno zahteva, da zavlada med narodi Jugoslavije nov duh: duh strpnosti in potrpljenja, duh medsebojnega razumevanja in spoštovanja enih in drugih ter njihovih narodnih in verskih tradicij. Politično neznanje rojeva le slepo sovraštvo in slepe fanatizme, te prave povzročevavce najbolj krutih zločinov. Zato moramo nuditi svetu čim več dobrih in točnih ter resničnih političnih poročil, da toliko uspešnejše blažimo in spodbijamo med našimi ljudmi širjenje peklenskega sovraštva in nevarnega zanesenjaštva.

Vse naše delo bo namenjeno političnemu vzgajanju naših ljudi. Poudarjati hočemo predvsem vse to, kar ustvarja skupne interese Slovencev, Hrvatov, Srbov in Makedoncev. Od njih pa terjamo imperativno, da ne puste več iz vida te višje interese skupnosti, ter da se ne zabavajo s prepiri in spori v nevažnih malenkostnih vprašanjih ter s tem slabšajo svoje večje narodnostne koristi. Vsi sinovi in hčere naših narodov ne smejo nikdar opustiti iz misli to, da jim ni mogoče osvoboditi se od tiranskega komunističnega vladanja, niti ohraniti svoje neodvisnosti in svojih narodnih mejá drugače, kakor le z delom *v slogi in s skupnimi napori.*

O pluralizmu v Cerkvi

V soboto 17. t. m. je bil četrti kulturni večer Slovenske kulturne akcije, na katerem je v okviru Bogoslovnega odseka predaval dr. Mirko Gogala o Pluralizmu v Cerkvi. Predavanje je bilo odlično, tako kot po kompoziciji in izvedbi, še bolj pa globini problematike, ki jo je predavatelj razgrnil pred poslušavci, ki niso pričakovali takega predavanja pod danes aktualnim „političnim" geslom. Zato je predavatelj najprej ostro opredelil izraz „pluralizem" ,kaj komu danes pomeni, v dobrem in napačnem pomenu, v političnem in kulturnem. Ko je prešel na cerkveno področje, je takoj pribil, da to pomeni „versko krizo in krizo današnje civilizacije." V nadaljnjem je razvijal in utemeljeval to diagnozo tako, da je najprej orisal psiho-sociološke vplive na pluralizem v Cerkvi, ki se kažejo v iskanju ravnotežja med sredobežnimi in sredotežnimi silami, med planetizacijo in osamljenostjo današnjega človeka, pa med enotnostjo in različnostjo po II. vatikanskem koncilu. Nekatera radikalna gibanja pokoncilske dobe gredo v tem pluralizmu odločno predaleč: v ustroju Cerkve zanikavajo njeno edinost, razodetje jim že ni več nadnaravno, temveč ga razlagajo in nadomeščajo s človeškimi znanostmi, in dvomijo celo v odrešenje po Kristusu („anonimni kristjani"). Tako je predavatelj prikazal z zgledi in citati to iskanje v Cerkvi med najrazličnejšimi „pluralizmi", ki teže za tem, da jim vsem da zavetje Cerkev, dasi jih večkrat ne veže med seboj niti Kristus, ki jim ni več Bog, ampak človek, revolucionar. S tem pa prehaja že na filozofske vplive v Cerkvi, ki jih razbira potem od razkroja tomizma do najnovejših filozofov. Verska kriza današnje dobe je tudi kriza filozofije. Če je bilo v klasični filozofiji vse oprto na stvarnost, na realnost, na prepričanje, da je mogoče priti do resnice in spoznati, da to, kar je, tudi je, iz česar sledi nato, da je lahko tudi vedeti, kaj je treba storiti, je šla moderna filozofija v dvomu tako daleč, da je zanikavala slednjo objektivno spoznanje. Hipertrofija subjektiva je pripeljala v moderni skepticizem. Od Hegla preko Nietscheja do Marxa in Marcuseja razbira predavatelj filizofski relativizem, ki pride v pragmatizmu tako daleč, da trdi, da je sploh „nesmisel iskati resnico." Iz teh filozofskih premikov prihaja dr. Gogala na podobni verski skepticizem v območju teologije, ki ima svojega zaveznika v stalnem odporu proti božji resnici, kar je obenem tudi napad na ljudi. Tu postavi dilemo: Bog — človek, resnica — subjektivno dojemanje, Bog vabi k resnici vere in k bratstvu, Bog je temelj *edinosti;* človek, kot subjekt vere pa temelj — *različnosti.* Pravi pluralizem bi torej bil tisti, ki spoštuje objektivnost vere in morale, napačni pa, ki hoče znova iznajti svojo vero in moralo iz — osebnih subjektivnih teženj.

Po teh ugotovitvah naj bi bila dva različna pluralizma: pluralizem „vezljivosti" ali „različnosti", in ta naj bi bil pravi; ter drugi: iz „razkola" ali „nesoglasja", in ta naj bi bil napačni.

V zadnjem delu je predavatelj podal mnogo zgledov, kako se v praksi uveljavljajo ti pluralizmi v življenju liturgije, teologije, Cerkve in sploh v moralnem in kulturnem področju. V tem pregledu nam je pokazal nazorno krizo sodobne civilizacije in teologije v njej. Vidimo, kako marksizem vpliva na razbožanstvenje Cerkve in vede o Bogu sploh, kako laizacija vdira v teološko znanost in kakšne sredobežne silnice delujejo v odtujevanju človeka od Boga in Cerkve.

To nekako je bil smisel predavanja dr. Gogala o pluralizmu v Cerkvi, ki nam je jasno in nazorno pokazalo sodobno krizo filozofije in teologije. Toda dobro v tej krizi je to, da je ta „filomarksistična" razbožanstvenost bogoslovja zajela samo majhen del kristjanov, in da večina še vedno veruje v ravnovesje, v povezanost tradicije in sodobnosti, ne pa v razdor, ki ga pripravlja pretirani hipertrofizem subjektivnosti in tostranskosti v sodobnem duhovnem kaosu. Predavanje je bilo deležno velikega odobravanja ter je dalo povod za plodno diskusijo.

td

OBVESTILA

SOBOTA, 31. julija:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 20 mladinski asado.

NEDELJA, 1. avgusta:

V Slovenski hiši ob 9.30 proslava ob 41. svetovnem evharističnem kongresu, ki jo pripravljata SDO in SFZ.

V Našem domu v San Justo Otroški dan, ki ga prireja šola Fr. Balantiča. Začetek ob 15.30.

Roditeljski sestanek in otroška prireditev na Pristavi ob 15.30.

SREDA, 4. avgusta:

V Slovenski hiši ob 17 sestanek Zveze slov. mater in žena. Predaval bo g. Miloš Stare o temi: Problemi generacij med nami in narodna zavest.

SOBOTA, 7. avgusta:

V Slomškovem domu ob 20. uri igra „Jurčki", v priredbi SDO Ramos Mejía.

Misijonski kermese v Slovenski vasi.

NEDELJA, 8. avgusta:

V Slomškovem domu ob 17. uri igra „Jurčki", v priredbi SDO Ramos Mejía.

Misijonski kermese v Slovenski vasi.

V Carapachayu mladinski dan.

SOBOTA, 14. avgusta:

Koncert Buenosaireškega slovenskega okteta v dvorani Slovenske hiše.

NEDELJA, 15. avgusta:

V San Martinu obletnica slovenske maše-žegnanje s slovesno mašo in kosilom ter sprejem mladine med člane Doma.

Romanje rojakov iz San Justa v cerkev Marije Pomagaj ob 16.

SOBOTA, 21. avgusta:

V Slovenski hiši festival mladinskih pevskih zborov, ki ga organizirata SDO in SFZ.

SOBOTA, 28. avgusta:

V Slovenski vasi v Hladnikovem domu ob 20. uri pevsko glasbeni festival.

NEDELJA, 29. avgusta:

V Slomškovem domu mladinski dan. Vabita SDO in SFZ Ramos Mejía.

Za dobro voljo

Katehet vpraša Tončka:

„Ali veš, kakšen greh je napravil Adam?"

„Jedel je prepovedan sad, ki mu ga je dala Eva."

„Prav dobro. In kakšno kazen je dobil za to?"

„Moral se je oženiti z Evo."

11. MLADINSKI DAN V CARAPACHAYU
in blagoslovitev prenovljenega igrišča

V nedeljo, 8. avgusta

Spored:

8.00 Začetek športnih tekem — SFZ v odbojki; SDO v košu
11.30 Dviganje zastav, blagoslovitev igrišča
12.00 Sv. maša za pok. Brigito Gričar in Francija Mramor
13.00 Skupno kosilo — za tekmovalce bo po znižani ceni — potem bo nadaljevanje tekem
17.00 Kulturni program — nato prosta zabava.

Carapachayska mladina vabi vse mlade in starejše prijatelje doma.

Igral bo SLOVENSKI INSTRUMENTALNI ANSAMBEL

Buenosaireški slovenski oktet

KONCERT

Sobota, 14. avgusta, ob 20.30

DVORANA SLOVENSKE HIŠE

KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" z. z o. z.
Bmé. Mitre 97 — Ramos Mejía — T. E. 658-6574

III. gospodarsko-prosvetni večer

Dr. Vital C. Ašič

PRAKTIČNA VPRAŠANJA IZ DEDNEGA PRAVA
(Sucesiones, testamenterías, bien de familia, etc.)
V soboto, 31. julija 1976, ob 20. uri v SLOGI
Vsi rojaki, posebno še člani SLOGE, lepo vabljeni!

POSLUŠAJMO SLOVENSKO RADIJSKO URO

vsako nedeljo od 19.05 do 19.30 ure na radio "Antártida".

Peti kulturni večer

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

bo v **soboto 7. avgusta ob 20** v Slovenski hiši, R. Falcón 4158

Predaval bo v okviru teološkega odseka

Franc Bergant:

MITI IN BIBLIJA

SLOMŠKOV DOM

Castelli 28, Ramos Mejía

SOBOTA, 7. AVGUSTA OB 20
NEDELJA, 8. AVGUSTA OB 17

Veseloigra Lepolda Turšiča

JURČKI

režira ga. **Ema Kessler**

Vabi SDO Ramos Mejía

JOŽE DOBOVŠEK ml.

ODVETNIK

Somellera 5507 — Uradne ure
tel. 601-0643 — 16—20
Capital Federal

V SLOVENSKI VASI

9. misijonski kermesse

v soboto 7. in v nedeljo 8. avgusta

pričetek ob 16. uri

Vabita misijonska krožka vasi!

Pristava

nedelja, 1. avgusta 1976

ob 15.30 **roditeljski sestanek** z občnim zborom in predavanjem msgr. Oreharja;

istočasno bodo priredili fantje in dekleta s Pristave

otroški dan

Lepo vabljeni!

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

specialist za ortopedijo in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20. Zahtevati določitev ure na privatni telefon 628-4188.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 — Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires
Argentina
T. E. 69-9503

Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B — FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775 — TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 382

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 1.311.428

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1976 za Argentino $ 1.400.— (140.000), pri pošiljanju po pošti $ 1.450.— (145.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 20 USA dol.; obmejne države Argentine 12 USA dol.; Avstralija 25 USA dol.; Evropa 23 USA dol., ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.; Evropa 17 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, T. E. 33-7213.

Poravnajte naročnino Svobodne Slovenije!

Marija Snežna Osterc

zobozdravnica,

obvešča, da se je preselila na José León Suárez 2677, blizu Avenide Gral. Paz in Av. de los Corrales, Mataderos, CAPITAL FEDERAL.

Ordinira v ponedeljek in četrtek od 9. do 12. ure, v torek od 17. do do 20. ure in v petek od 14. do 20. ure. Telefon: 68 2220.

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE ZAMORA

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

Ludvik Puš 73

NA DOLGO POT

Še enkrat pred odhodom v širni svet se je v Hopfgartnu izkazala izredna vnema in košata pestrost vnanjih religioznih manifestacij. Bilo je naslednje leto po blagoslovitvi zvonov na praznik sv. Rešnjega Telesa. Ta praznik, ki je veljal za zapovedanega in so ga v Tirolah nadvse slovesno praznovali, pomeni višek vnanjega pompa in veličastja. To leto so imeli v Hopfgartnu po več letih žalostne tihote v zvonikih, prvič mogočno zvonjenje, kar je dalo prazniku tak sijaj, kakršnega v življenju nisem doživel in ga skoraj ni mogoče doživeti. Vse, kar leze ino gre, je bilo tisti dan na nogah, marsikateri med njimi pa že nekaj dni poprej, da so bile pripravljene in bogato okrašene vse štiri kapele za blagoslov, kakor tudi farna cerkev sama in hiše ob poti, koder bo župnik slovesno nosil monštranco, ves zavit v bogati ornat umetno vezenih in z zlatimi nitmi vpletenih bogoslužnih oblačil. Pozneje mi je župnik pravil, kako težko je bilo dobiti za zvonjenje med procesijo zvonarje, ki naj bi gonili zvonove. Treba jih je bilo vseh skupaj dvanajst: štiri za vélikega (trije bi pri najboljši volji ne bili opravili!) tri za drugega, dva (pa sta morala biti močna in težka!) za srednjega, potem pa po enega za ostala mala zvonova, dočim je najmanjša dva lahko zibal en sam, z vsako roko enega. Ni šlo drugače, kot da so angažirali dvojno število mož, da se je ekipa sredi procesije izmenjala in to iz dveh razlogov: najprej se mora reči, da je bilo skoraj nepretrgano zvonenje dve uri, kolikor je dolga procesija s štirimi blagoslovi trajala, zelo utrudljivo in so bili zvonarji po eni uri na koncu svojih moči. drugo je pa, da niso hoteli biti popolnoma prikrajšani za udeležbo pri procesiji, ali vsaj za njeno opazovanje. Štiriindvajset krepkih moških dobiti za guncanje zvonov, res ni bila mala reč in župnik se je na vso moč kesal, da pri montiranju zvonov ni dal v zvonike tudi električnih naprav, ki bi gibale zvonove. Samo na gumb bi bilo treba pritisniti, pa bi brez „štrikov" zvonilo in bi bila prihranjena skrb, kako dobiti zvonarje. Sedaj bi bilo šlo enostavno po reku: kamor je šla krava, naj gre še tele, pozneje bo pa spet treba ljudi vznemirjati z novo dajatvijo.

Pri procesiji sem vodil zbor, ki je odpeval pri blagoslovih in zapel nekaj evharističnih pesmi, med premikanjem dolge in pestre povorke pa je rezala trška godba na pihala take poskočne koračnice, da so se ljudem pete kar same vzdigovale. Moja misel in srce to pot nista bila ne pri povorki, ne pri godbi, komaj nekoliko pri bleščeči monštranci. Ali ste že kdaj doživeli, da zvonovi drugače pojo pri velikih slovesnostih, kakor pa na navadno nedeljo? Seveda uganka ne leži v zvonovih, marveč v človekovem razpoloženju, v njegovi notranjosti, ki valoví po svoje in ima svoje lastne zakone.

Na Telovo so bili zvnovi v Hopfgartnu naravnost razkošni in prešerni, rekel bi, razposajeni v svojem veličastnem petju. Utihnili so samo ob blagoslovih pri kapelicah, pa se spet zazibali v pesem, ki ji enake ni na svetu. Naužil sem se jih do roba svoje duše, ki je pela z njimi Bogu in Njegovi Materi v čast in slavo, pozabljajoč na skromno in včasih revno življenje na tej postaji dolge poti v tuji svet. Bili so pač zvonovi po moji zamisli, prepevali so mojo melodijo.

Pismo iz Amerike

Že nekaj mesecev pred praznikom sv. Rešnjega Telesa v tistem letu, ki sem ga že opisal v zvezi z zvonovi, je prispelo iz daljne Amerike pismo na moje ime. Bilo je pismo prijatelja dr. Miha Kreka, in bilo je prva lastovka v mrzlih dneh popotovanja, ki je napovedovala končno postajo dolge poti in prinesla nekaj topline in upanja na pomlad onkraj široke morske ceste. Tamkaj bo morda mogoče spet zgraditi gnezdo in bodo napori begunstva enkrat končani.

Pismo me je presenetilo — nisem ga pričakoval, vsaj ne tako rano. Kakor da je prišlo nekoliko prehitro, ko se pravzaprav še nisem vztrajno in načrtno pečal z mislijo na končno emigracijo, čeprav je bilo tačas že popolnoma jasno, da se je režim v domovini utrdil in zatorej na povratek domov ni več misliti. Partija je bila prebredla ogromno nevarnost spora s Stalinom in izključitve iz komunistične internacionale. Čez zlom režima v domovini je bilo zatorej treba potegniti debelo črto. Vendar človek vedno rad odlaša stvari, ki bi rad, da bi bile drugačne, kot v resnici so. Bilo je res najbolj enostavno čakati, kako se bodo stvari razvile. In končno, v Hopfgartnu ni bilo tako slabo, da bi se čakati ne dalo.

Pismo je v glavnem povedalo, da so po prihodu škofa Rožmana v Ameriko v razgovorih z njim sklenili, da se morajo čimprej vzeti čez ocean osebe, katerim so komunisti najbolj za petami. Škof je pri tem imenoval moje ime, ker je moj slučaj dvakratnega zapora v Celovcu od blizu poznal. Dr. Krek je v pismu dostavil, da piše v imenu Lige katoliških slovenskih Amerikancev, ki je bila nedavno ustanovljena, da na različne možne načine pomaga pri vselitvi povojnih beguncev iz Slovenije v Združene države, in včlanjena v National Catholic Welfare Conference (NCWC). To je bila organizirana akcija ameriških katoliških škofov, da najprej z javnim mnenjem pripomorejo k sprejetju v kongresu novega vselitvenega zakona, ki ga je predložila Trumanova vlada. Na drugi strani pa pospešujejo z obsežnimi pravnimi, administrativnimi in finančnimi sredstvi priseljevanje v ZDA evropskih vojnih beguncev ter jim nudijo začetno pomoč.

Pismo izrecno priporoča, naj se začnem pripravljati na dolgi in zapleteni postopek, ki ga predvideva Trumanov vselitveni zakon, ki da ga bo kongres gotovo sprejel. V smislu tega zakona so mi pri Ligi tudi že zagotovili potrebnega „sponzorja" in je vse drugo pripravljeno, da se takoj sproži vselitveni proces, kakor hitro bo zakon uveljavljen. Da ne bo zavlačevanja od moje strani, naj tudi jaz vse uredim, kar je pri meni urediti treba.

Kakor tudi sem bil pisma vesel, ker mi je naznanilo, da moji prijatelji v Ameriki mislijo name, tako me je na drugi strani pognalo v novo, veliko skrb: kakšne posebne težave se bodo nakopičile med pripravami za vselitev v Ameriko? Nisem v nobenem taborišču franoske zasedbene oblasti, ki je merodajno pri urejevanju in izdajanju uradnih papirjev. Sem registriran dejansko samo na občini v Hopfgartnu. Tu res sedi v uradu vpliven mož, izobraženec, ki je prej dolgo živel v slovaški Bratislavi, se med vojno umaknil v Tirole in našel na občini v Hopfgartnu začasno postojanko. Tu se je odločilno uveljavil in imel veliko besedo. Tekoče je govoril slovaški jezik, čeravno ni bil Slovak, in se zaradi tega čutil blizu Slovencem ter mi je šel v vsakem oziru zelo na roko. Toda, koliko mi bo pri najboljši volji mogel stati ob strani pri francoskih oblasteh, kjer je bil skoraj ravno tak tujec kot jaz?

Začel sem si očitati, da nisem šel ob nastanitvi v francoski coni takoj od začetka v Innsbruck, kjer so imeli glavni sedež zasedbenih uradov, in vso zadevo uredil. Sedaj me je skrbelo, kako naj se lotim tega gotovo neprijetnega koraka — pa biti je moralo!

(Bo še)